

فاطمه(س) حجت خدا بر ائمه است/ چرایی مخفی بودن قبر صدیقه طاهره

حضرت فاطمه زهرا(س) با الهام از تربیت پدر و عنایات الهی، زمینه جذب همه کمالات را به حد اعلی در ضمیر پاک خود پدید آورد و در آسمان محبوب خدا و در زمین رهبر و پیشوای زنان عالم شد.

حضرت فاطمه زهرا(س) با الهام از تربیت پدر و عنایات الهی، زمینه جذب همه کمالات را به حد اعلی در ضمیر پاک خود پدید آورد و در آسمان محبوب خدا و در زمین رهبر و پیشوای زنان عالم شد. امروز سالروز شهادت بزرگ بانوی جهان اسلام حضرت فاطمه زهرا(س) است. این بانوی عظیم الشان علی رغم داشتن مقام و منزلت و مایه های بزرگی چون دختر پیامبر، همسر ولایت و مادر امامت، به بیان حدیثی از امام حسن عسکری(ع) عصمت الله الکبری و حجة الله علی حجج است. در ادامه در گفتگو با اساتید حوزه و دانشگاه مقام علمی و اخلاقی این بانوی بزرگ بیان می شود تا قطره ای باشد از دریای فضائل فاطمی. همچنین در این مجال به بیان پرسشی در مورد علت مخفی بودن قبر حضرت زهرا(س) می پردازیم.

چرا قبر حضرت زهرا مخفی است؟

حجت الاسلام احمد عابدی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه چرا قبر حضرت زهرا(س) پنهان است؟ گفت: قبر امیرالمومنین(ع) تقریباً یک قرن پنهان بود اما قبر حضرت زهرا ۱۴ قرن است که پنهان است. امام زمان هم غایب و پنهان است. شاید کسی گمان کند که علت اینکه قبر حضرت زهرا مخفی است این است که حضرت زهرا بر ابوبکر غضب کرد و برای اینکه این غضب معلوم باشد و در تاریخ بماند که حضرت زهرا از دست اینها ناراحت بود، قبر ایشان نیز پنهان است. در صحیح بخاری هم هست که حضرت زهرا فرمود خدایا شاهد باش اینها مرا اذیت کردند. البته سنی ها می گویند اولی و دومی بعداً حلالیت طلبیدند. این در حالی است که دلیلی نداریم که حضرت آنها را حلال کرده باشد و یا آنها توبه کرده باشند.

وی ادامه داد: در صحیح بخاری هم هست که حضرت زهرا فرمود خدایا شاهد باش اینها مرا اذیت کردند. البته سنی ها می گویند اولی و دومی بعداً حلالیت طلبیدند. این در حالی است که دلیلی نداریم که حضرت آنها را حلال کرده باشد و یا آنها توبه کرده باشند.

وی افزود: شاید علت مخفی بودن قبر این است که مردم بفهمند حضرت زهرا از دست اینها ناراحت بوده است. ولی اگر این امر، علت مخفی بودن باشد باید بعداً روشن شود و باید ائمه بعدی قبر حضرت زهرا را مشخص می کردند مثل قبر امیرالمومنین. چون الان که ابوبکر و عمر وجود ندارند. آن موقع باید پنهان می بود که این مسئله در تاریخ بماند مثل امیرالمومنین که قبرشان مخفی بود برای اینکه خوراج نروند آن را نبش قبر کنند. الان قبر مشخص است ولی این هم در تاریخ این ماند که امیرالمومنین از دست خوارج امنیت نداشت.

حجت الاسلام عابدی گفت: این یک احتمال است. احتمال دوم هم این است که این مسئله از اسرار الهی است و ما سر آن را نمی دانیم که چرا قبر حضرت زهرا مخفی است. سری است که خدا می داند و به عقل ما هم نمی رسد. وی ادامه داد: یک احتمال دیگر هم این است. حضرت یوسف(ع) مدتی غایب شد. چه اینکه در چاه افتاد و چه اینکه بعد از چاه در مصر بود و پدر و برادرانش نمی دانستند. علت غایب شدن حضرت یوسف را عرض می کنم که شاید مخفی بودن قبر حضرت زهرا و یا امام زمان(عج) هم از همین حیث باشد.

وی گفت: در کتاب علل الشرایع صدوق صفحه ۴۵ نقل می کند که ابوحره ثمالی می گوید نماز صبح جمعه ای را همراه با امام سجاد به جماعت خواندیم و حضرت وقتی نماز و تعقیبات آن را خواند، بلند شدند تا به منزل بروند و من هم به دنبال ایشان رفتم. حضرت، کنیزی به نام سکینه داشت که به وی فرمودند کسی از در خانه من رد نشود مگر اینکه به او غذا بدهید. من به امام گفتم که خیلی از کسانی که گدایی می کنند مستحق نیستند. امام به من فرمود می ترسم که در میان آنها کسی مستحق باشد و به او غذا نداده باشیم و در آن صورت آنچه که به سر یعقوب آمد به سر ما هم بیاید. لذا هر کسی را دیدید غذا بدهید.

وی افزود: این داستان خیلی مفصل است. که این داستان چند روز طول می کشد برای ابوحره تعریف کند. احمد عابدی ادامه داد: امام سجاد می فرماید حضرت یعقوب هر روز یک گوسفند می کشتند که یک مقداری از آن را خود تناول می کردند و بقیه را به فقرا می دادند. یک روز گوسفندی را کشتند که مقداری را به فقرا دادند و مقدار دیگری را در حال پختن بودند که خود بخورند. یعنی سهم فقرا داده بودند. فقری که فرد متدینی بود و روزه هم بوده است به در خانه حضرت یعقوب می آید و آنها در پاسخ او می گویند ما سهم فقرا را داده ایم و هیچ به او نمی دهند. او روزه بوده و هیچ برای خوردن پیدا نمی کند و فردا هم روزه می گیرد. دل او می شکند که خدایا من به در خانه پیامبر تو رفتم و چیزی به من داده نشد. همان شبی که این فرد به در خانه یعقوب رفت و چیزی به او ندادند، همان شبی بود که حضرت یوسف(ع) آن خواب را دید که «إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ» صبح بلند شد و خواب را تعریف کرد که حضرت یعقوب فهمید و گفت بلای بزرگی برای ما نازل خواهد شد. حضرت یعقوب خود این را فهمید که

علت این خواب یوسف همان فقری است که دیروز رد شد. وی گفت: بعد از آن بلا یکی پس از دیگری بر سر آنها آمد تا اینکه یوسف گم شد. این حدیث می گوید علت غائب شدن یوسف این بود که به فقیر چیزی داده نشد و دل فقیر شکست.

عابدی ادامه داد: در حدیث آمده که چرا یعقوب اینقدر گریه می کرد؟ می گوید گریه فقط برای فراق یوسف نبود. یعقوب از این خواب و گم شدن یوسف فهمید که خدا غضب کرده که چرا فقری را رد کردید و بر این غضب خدا می گریست. وقتی یوسف پیراهنش را داد و گفت این را برای پدر ببرید، یعقوب فهمید که غضب خدا تمام شد و توبه اش قبول شده است. نکته اصلی قصه یوسف همین پیراهن است و اینکه غضب خدا بر می گردد و به رحمت تبدیل می شود.

وی گفت: این حدیث را بخوانید خیلی مفصل است و نکته های جالبی دارد که سند حدیث هم محکم است. احتمال دارد غیبت امام زمان شاید از نوع این جور چیزها باشد. گاهی افرادی رد می شوند و یا دلشان شکسته می شود. احتمال دارد غیبت امام زمان برای این جور گناهان باشد یعنی گناهان خاص. مثل دل شکستن یا رد کردن آدمی که محترم است. لذا نباید هیچ کس را رد کنیم.

وی ادامه داد: شاید علت افتخای قبر حضرت زهرا این جور چیزها باشد. احتمال هم دارد چیز دیگری باشد. مثلا قبر معصومین هر کدام خصوصیتی دارد. ائمه کلمه نور واحد اند ولی زیارت هر کدام از ائمه خصوصیتی دارد. مثلا گفته می شود کسی که مشکل زندانی و حبس و... دارد قبر امام جواد و کاظمین را زیارت کند و یا برای رفع غم و غم زیارت امام هشتم توصیه شده است. هر کدام از معصومین قبرشان و زیارتشان خصوصیتی دارد که دیگری ندارد.

شاید خصوصیت قبر حضرت زهرا این باشد که هر کس بر سر قبر این بزرگوار برود، خدا او را می بخشد و برای اینکه افرادی نباید بخشیده شوند قبر پنهان است

عابدی گفت: شاید خصوصیت قبر حضرت زهرا این باشد که هر کس بر سر قبر این بزرگوار برود، خدا او را می بخشد و برای اینکه افرادی نباید بخشیده شوند -به این دلیل که اگر آنها به سر قبر صدیقه کبری بروند باید بخشیده شوند- قبر پنهان است که اینها چنین چیزی به دست نیاورند. لذا برای اینکه فردی که مستحق عذاب است بخشیده نشود، قبر حضرت پنهان است. احتمال دارد این جور خصوصیتی در قبر حضرت زهرا وجود داشته باشد که هر کس برای زیارت برود بخشیده شود و چون افراد ظلمه برای اینکه استحقاق بخشیده شدن ندارند، قبر حضرت زهرا مخفی است تا آنها به زیارت نروند.

مادر معنوی محبین حسین(ع)

سیدعادل نادرعلی، نویسنده تفسیر مطلع الانوارو استاد دانشگاه گفت: حضرت فاطمه زهرا(س)، أم ابیها(مادر پدر) دخت خاتم الانبیاء(ص) و مادر أباعبدالله(ع) است، قطعا پیامبر(ص) این صفت و کنیه را به جهت ناز کردن دخت خود فرموده اند بلکه قصد بیان حقیقت بزرگ را داشته اند و آن اینکه هر ظاهری، باطنی و هر شکلی، شاکله ای و هر مُلکی، ملکوتی دارد و صد البته اصل، شاکله است که قرآن فرموده است «كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ» بلکه قیامت محل صورت گرفتن شاکله هاست که قرآن فرموده «يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ» شاید به همین دلیل است که فرموده اند اهل بهشت، همه جوان و زیبا هستند؛ هرچند که در دنیا در پیری و ناتوانی جسمی از دنیا رفته باشند و در جهنم حتی یک صورت انسانی وجود ندارد که جهنم محل صورتهای حیوانی است، بلکه گروهی مصداق سنگ و کلوخ هستند که حق فرموده: «وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ».

وی افزود: پدرش یعنی پیامبر(ص)، حبیب الله است یعنی فعیل به معنای مفعول و حبیب به معنای محبوب است و البته در هر محلی صفت مفعولی ظهور کند حتما در محل دیگر صفت فاعلی ظهور خواهد کرد به عنوان مثال اگر به مرده ای بگوئید مقتول است حتما به دنبال قاتل می روید اما اگر بگوئیم سخته کرده و مرده است دیگر به دنبال یافتن صفت اسم فاعلی قاتل در جای دیگر نخواهیم رفت، حال که پیامبر(ص) محبوب است، مُحِب کیست؟ البته مُحِب مضاف الیه است یعنی الله، الله مضاف الیه حبیب است یعنی الله مُحِب است و صد البته مُحِب، مجری اراده محبوب است.

وی ادامه داد: چه مقام عظیمی!، یعنی حق تعالی مجری اراده پیامبر(ص) است و شادی و غم او، شادی و غم حق تعالی می شود و این مقام عظیم که از آن خاتم الانبیاء(ص) است یعنی پدر فاطمه، به حسین که أباعبدالله(ع) است ارث رسیده است که او وارث تام است و هرچه همه ۱۲۴۰۰۰ پیامبر داشته اند از خلیل الله و صفی الله تا حبیب الله، همه و همه ارث حسین(ع) شد. احتمالا اباعبدالله(ع)، پسری بنام عبدالله نداشته است که او عاشق پدر بود و همه پسران خود را علی نامید(علی اکبر، علی اوساط، علی اصغر و...) بلکه این کنیه از باب این است که معصومین کلمه نور واحدند، اما هر کدام در زمان خود اسم و صفت خاصی مطابق با موقعیت به نمایش می گذارند. یکی کظم غیظ می کند و می شود امام کاظم(ع)، یکی تقوا به نمایش می گذارد و می شود امام تقی(ع) و از جهت مقامات هر کدام رهبری مقامی را به عهده دارند و دیگران آن مقام را از فاتح ذاتی آن مقام ارث می برند.

وی افزود: اباعبدالله(ع) پدر معنوی هر سالکی است که به مقام عبداللهی برسد و اگر پیامبر(ص) فرموده اند من عبدالله تام هستم شاید به این معنا باشد که یعنی در عالم معنا من پسر معنوی اباعبدالله هستم، شاید معنای أنا من حسین، همین باشد همان طور که امام زمان أبالصالح است و همه کسانی که به مقام صالح که مقام رسیدگان است برسند، پسر معنوی أبالصالح می شوند.

نادرعلی گفت: قرآن نقل می کند که ابراهیم پیامبر(ع) در آخر عمر درخواست می کند «رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي

یا الصّالِحین» یعنی هنوز ابراهیم(ع) از صالحین نیست و درخواست می کند که به این مقام برسد تا أباصالح پدر معنوی او شود و در زمره اصحاب او گردد. همه آنچه گفته شد أم ابیها، اصل آن است به دلیل اینکه در ظاهر و شکل نوه پیامبر را به دنیا می آورد اما در باطن و شاکله پدر خود را می زاید یعنی حسن(ع) و حسین(ع) گرچه در ظاهر نوه های پیامبر هستند اما در باطن همان شاکله جد خود هستند. هر لحظه به شکلی بت عیار برآمد/دل برد و نهان شد*هر دم به لباس دگر آن یار برآمد/گه پیر و جوان شد.

وی تصریح کرد: معصومین(ع) کلهم نور واحد و اصل آنها أم ابیهاست، اهل بیت(ع) هر کدام بالذات فاتح مقامی هستند و دیگران وارث آن مقام از او هستند و به اقتضای محل و زمان، صفتی را بارزتر از دیگر صفات به نمایش می گذارند. در پایان امیدوارم با محبت به حسین(ع)، جلب توجه أم ابیها(س) کنیم و همان طور که آن بانوی عظیم فرموده اند هر کس به پسر حسین محبت بورزد، می تواند مرا مادر خطاب کند. چه مقام بلندی است که فاطمه مادر معنوی ما باشد.

تربیت یافته پیامبر(ص)

حجت الاسلام والمسلمین علی نصیری رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد با بیان اینکه سخن گفتن درباره برترین و برگزیده ترین بانوی اسلام و جهان، یعنی فاطمه صدیقه(س) کاری ساده و آسان نیست، گفت: ایشان بانویی که تجسم زن کامل و تجسد کامل زن است. چه افتخاری از این بالاتر که خداوند در آیه «تطهیر» او را در شمار معصومان پیراسته دامن برشمرد، از او در ماجرای مباحله با عنوان «نسائنا» تجلیل کرد و با عنوان «کوثر» یاد نمود. چه فوز و فلاحی از این گرانبارتر که فاطمه(س) شایستگی همسری و هم کفوی انسان والایی هم چون علی بن ابی طالب (ع) را یافت که همه جهانیان در برابر عظمت اندیشه و منش او کرنش کرده اند. چه پیروزی از این درخشان تر که فاطمه (س) در دامن خود فرزندان پاک و پیراسته دامنی هم چون حسنین و زینب را پروراند و انوار پاک اهل بیت و حجت های الهی(ع) به یمن او پا به عرصه خاک گذاشتند!

وی افزود: پیامبراکرم (ص) که خود تجسد قرآن بود، با الهام از آیاتی که بر شروع تعلیم و تربیت از خانواده و به ویژه فرزندان تأکید دارند، بر تعلیم و تربیت دخترش فاطمه (س) اهتمام ویژه ای داشت. به عنوان نمونه در روایات آمده که وقتی امام علی(ع) تلاش جانکاه همسر خود فاطمه در تدبیر امور خانه و زخمی شدن دست او در پی دستاس کردن گندم برای آرد را دید، متأثر و متألم شد و از فاطمه خواست تا نزد پیامبر(ص) رفته و از او بخواهد تا از غنایم جنگی، کنیزی به عنوان خدمتکار خانه در اختیار او بگذارد. پیامبراکرم(ص) در پاسخ به این درخواست دختر خود و به جای هدیه دادن کنیز، هنگامی که نزد آنان آمد تسبیح ویژه ای را که پس از نماز انجام میگیرد، به آنان آموخت که بعدها به تسبیح فاطمه معروف شد که در روایات زیادی آثار و فضایی برای آن برشمرده شده است.

در برخی از روایات این نکته مورد تأکید قرار گرفت که تنها کفو و همای فاطمه، حضرت امیر(ع) بود و اگر آن حضرت آفریده نمی شد، فاطمه همسری همتا و شایسته نمی داشت

این استاد حوزه و دانشگاه بیان کرد: شخصیت معنوی، اخلاقی و علمی فاطمه و محبوبیت ویژه ای که نزد پیامبراکرم (ص) داشت به گونه ای که او را از سایر دختران و همسران آن حضرت متمایز می ساخت، بر همه صحابه آشکار بود. از این رو شماری از صحابه مشهور بخت خود را آزمودند و هر بار با پاسخ منفی رسول اکرم(ص) و اعلام این که خداوند درباره ازدواج فاطمه فرمان خواهد راند، مواجه شدند. به استناد روایات اهل بیت(ع)، ازدواج میان امام علی(ع) و فاطمه(س) در آسمان و به دست فرشته ای الهی انجام شد. در برخی از روایات این نکته مورد تأکید قرار گرفت که تنها کفو و همای فاطمه، حضرت امیر(ع) بود و اگر آن حضرت آفریده نمی شد، فاطمه همسری همتا و شایسته نمی داشت.

نصیری در ادامه سخنانش اظهارداشت: پس از رحلت پیامبر اکرم(ص) شماری خاص از یاران آن حضرت، مسئله امامت و جانشینی پیامبر اکرم(ص) به عنوان یک منصب الهی را با تخت و تاج شاهی به اشتباه گرفته و خود را برای ربودن امتیاز شاهی محق دانستند و مسیر امت اسلامی را تا فراخانی قیامت از جاده مستقیم منحرف ساختند.

وی افزود: فاطمه(س) به فاصله چند روزی پس از وفات پیامبر اکرم، نامهربانی ها و بلکه عداوتها و کینه های پنهان بسیاری را که برای چنین روزهایی ساعت شماری می کردند، با تمام وجود خود شاهد شد. از سویی در سقیفه بنی ساعده خلافت را به ابوبکر سپردند، از سویی دیگر فدک را مصادره کردند و از دیگر سو چنان حلقه محاصره علیه اهل بیت(ع) را روز به روز تنگ تر کردند که اهل خانه و سایر صحابه متحصن را به آتش زدن خانه تهدید کردند و سرانجام با زور سرنیزه از امام علی(ع) بیعت گرفتند.

آیه تطهیر در مقام عصمت اوست

احمدعلی افتخاری، استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر بیان کرد: وقتی رسول الله (ص) از دعوت و تبلیغ دین اسلام به خانه بر می گشت، کودکی خاکستر از چهره مبارک پدر می زدود و خون از پیشانی اش می سترد و با دستان پر مهر کودکانه، احساسات قلبی خود را در آغوش پدر نجوی می کرد. فضائل دخت پیامبر بیش از آن است که کلمات را یارای بیان باشد.

به اتفاق امامیه سوره «دهر» در ستایش جود و سخای حضرت صدیقه طاهره(س) است و بهشت پادش صبر اوست
وی افزود: آیه تطهیر «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا». در مقام عصمت اوست و در آیه مباحله «فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَكُمْ وَابْنَاءَنَا وَنِسَاءَنَا وَأَنْفُسَكُمْ...». به نظر همه مفسران مراد از واژه نِسَاءَنَا

در این آیه شریفه فاطمه زهراست و مباحله در شأن او نازل می شود. به اتفاق امامیه سوره «دهر» در ستایش جود و سخای اوست و بهشت پاداش صبر اوست. «وَحَرَّاهُمْ يَمَّا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا» ولی «فاطمه» با همه خصایص منحصر به فرد خود، «فاطمه» است. او با الهام از تربیت پدر و عنایات الهی، زمینه جذب همه کمالات را به حد اعلی در ضمیر پاک خود پدید آورد و در آسمان محبوب خدا و در زمین رهبر و پیشوای زنان عالم شد. در یک کلام می گوییم؛ زهرا جان، «آنچه خوبان همه دارند، تو تنها داری!»